
Medisin er fortsatt en profesjon

FRA FORENINGEN

AARSETH HP

Medisin og medisinsk ansvar er blitt tabuord i det politiske vokabularet. I *NOU 1998: 21 Alternativ medisin* finner vi imidlertid betegnelsen medisin, men der hører den til gjengjeld ikke hjemme! Studerer man de fire helselovenesom er til behandling i Stortinget, må man lete svært godt for å finne ordet medisin. Det gjelder lov omspesialisthelsetjenesten, lov om pasientrettigheter, helsepersonelloven og psykiatriloven. I disse lovverkene snakker man i stedet om helsefag og helsefaglig. Dette er begreper som ikke har noe klart innhold og som ikke lar seg avgrense. I den sammenhengen er alle som har en fot i helsevesenet helsearbeidere. På en utmerket måte demonstreres herjanteloven: Du må ikke tro at du er noe!

Nå forsøker også psykologene å slå inn en spiker i medisinsens likkiste. Det er ifølge dem meningsløst at barepsykiatere skal kunne ha det faglige ansvaret i forbindelse med tvangsbruk innen psykiatrien. Etter psykologenes syn erpsykiaterne egentlig ignoranter. For å forstå menneskers psykiske lidelser har de bare et åtte ukers lynkurs, menspsykologene har et mangeårig studium bak seg. Det glemmes helt at medisinerne gjennom store deler av studiet møterpasienter hvor menneskets psyke alltid er en del av helheten. På toppen av et langt klinisk studium og praktisk erfaring med pasienter kommer spesialistutdanningen i psykiatri som strekker seg over flere år.

Ingen vil benekte at psykologene har stor innsikt i menneskesinnet. Det må være tillatt å peke på at psykiaterneogså har slik innsikt. I tillegg har disse også medisinsk kompetanse. Å likestille de to faggruppene i behandling avsyke mennesker burde falle på sin egen urimelighet. Det viser også praktisk erfaring. Der hvor psykologer leder barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker, endrer tjenesten karakter i retning av et skolepsykologisk kontor. Depraktiserende legene i distriktet har ikke lenger noe sted hvor de kan henvise barn med psykiske lidelser. Dessverreser vi en utvikling flere steder i landet hvor barne- og ungdomspsykiatri og også til dels voksenpsykiatri flyttes utav det medisinske fagområdet og inkorporeres i et psykososialt terapeutmiljø. Slike miljøer rekrutterer ikkepsykiatere. Den medisinske kompetansen blir derfor borte. Det diagnostiske og terapeutiske tilbudet til dem som trengerdet mest, blir alvorlig svekket.

Du må ikke tro at du er noe! Jo, faktisk, det skal vi. Vi er medisinerne! Vi har en medisinsk kompetanse som ingenandre yrkesgrupper har. Det må være lov å hevde dette uten å bli beskyldt for å være arrogant og nedlatende overforandre yrkesgrupper.

Andre utdanninger gir annen kompetanse som også er verdifull. Ingen annen utdanning enn medisinerutdanningen gir medisinsk kompetanse.

Samtidig som den helsefaglige janteloven brer seg, opplever vi det paradoksale at forventningene til medisinen og kravet til legen øker. Tidligere kunne pasientene akseptere sin skjebne med metafysiske forklaringsmodeller. Nå kreves det rasjonelle forklaringer på all sykdom, samtidig som det er en utbredt tro at alt kan behandles. Hvis behandlingsresultatet blir dårlig, er det fordi noen, nesten alltid legen, har gjort en feil, det vil si at pasienter blitt utsatt for medisinsk feilbehandling, også kalt legetabbe. Jeg har aldri hørt om helsefaglig feilbehandling.

Den medisinske profesjonen er ikke ufeilbarlig. Det er heller ikke den enkelte lege. Vi kan anstrenge oss for å få mer kunnskap og for å øke den enkelte leges kompetanse, men vi blir aldri ufeilbarlige. Vi må alltid leve med at vi kommer til kort i mange sammenhenger. Den fantastiske utvikling medisinen har hatt har likevel ikke endret vesentlig på det grunnleggende i lege-pasient-forholdet. Dette er like viktig som tidligere, selv om både pasientens og legens rolle hver for seg har endret seg mye. Kommunikasjonen mellom de to blir derfor annerledes. Legens plikt til å se på den enkelte pasient som unik med sine behov og problemer og pasientens behov for å møte en lege de har tillit til skal gjøre det som tjener pasienten uten å la seg styre av utenforstående elementer, står like fast i dag som da den ble formulert av medisinenes stamfar Hippokrates.

Vi kan fortsatt være stolte av å være leger. Vi skal fortsatt ta på oss det ansvaret våre pasienter forventer av oss, men vi må også kreve respekt for vår kompetanse.

Hans Petter Aarseth
president

Publisert: 20. april 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 6. september 2026.